

három ide leír

(201-32)
asi községi
nel nyitattik
zerelt folya-
szolgabíró-
egybeötve.
ávolléleben:
tván,

1883.

Tizenkettedik évfolyam.

TORONTÁL

29-ik szám.

Csütörtök, július 19-én.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Mejelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivatalban. — Kértek az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt leg-főbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem véthetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések díjai elől-gesen beküldendő, meg pedig 100 szóig egyszeri bir-detésért 1 frt, 100 — 200 szóig 2 frt, 200 — 300 szóig 3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatas után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtábelég is beküldendő.

Magán hirdetések:
A 3-hasábos garmonsorelő hirdetésnél 6kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Somssich Pál, csángó-egylet igazgatósági elnöknek levele Tallián Béla Torontálmegye alispánjához.

Nagytekintetű alispán úr!
Különösen tisztelt uram!
Súlyos, szinte hat héig tartott betegségem menten ki, hogy Nagyságodnak hozzáam, illetőleg az ügynevezett „Csángó-egylet” igazgató választmányához intézett becses leveleire nem válaszoltam; most azonban annyira mennyire fellábadozván, van szerencsém — még pedig a választmány megbízása folytán — mindenek előtt megköszönni Nagyságodnak azon lelkes buzgóságát, melylyel hazafias törekvésünket figyelmére méltatni, és a telepítésnek ügy nemzetiségi, mint közgazdasági szempontból nagy fontossága ügyét szívén hordozva, annak sikeres keresztülvitele iránt melegen érdeklődni méltóztatik.
Nagyságos uram! A bukovinai magyaroknak visszatelepítési eszméje nem a mi agyunkban született; csak midőn a mult év végén az ottani községeknek előjárói itt Budapesten megjelené, a kormány által nem csak kegyesen fogadtattak, de azon esetre, ha beköltöz-nének, számukra az aldnai Pancsova vidéken részint már ármentesített, részint még ármentesítendő földeknek kedvező feltételek melletti átengedése kiállításba is helyeztetet, és midőn ezen kecsesgató ígért folytat a mostani otthonokban visszatérő küldöttek jelentése küldöiket annyira felizgaltta, hogy azok tömegesen elhatározták magokat az anyaországban visszatelepítésre, — csak akkor ébredt fel néhány országos képviselőnek figyelme e tárgyra vonatkozólag, kik kezdetben magánykörben vetették fel azon kérdést, nem volna-e célszerű ezen ügyben tár-

sadalmi uton beavatkozni, s legalább is az oly messziről bevándorlóknak uti költségeit előlegezni, vagy ha lehet egészben ingyen fedezni; és midőn ezen ügy iránt mindinkább nagyobb érdeklődés fejlődött, engem, mint legöregebbet kértek fel ezen urak, lívnam őket össze egy rendes értekezletre, melyben tüze-tesen vitattassék azon kérdés: célszerű lenne-e társadalmi uton felkarolni ezen ügyet és a betelepülőeknek szándékát istápolni; mely kérdésnek komoly megbeszélése után azon nézet nyert többsé- get, mondhatnám általános helyeslést, hogy:
1. A letelepítés nagy feladatának keresztülvitele csak a kormány feladata lehet, erre magánytársulat a mi körülményeink között nem vállalkozhat; de ha a kormány ilyet keresztülvinni és a Bukovinából hazavágyó magyarokat letelepíteni komolyan akarja, akkor igenis célszerű, sőt hazafias feladat lenne, az oly messze útra kelt véreinket segíteni, utazási költségeit előlegezni, vagy a körülményekhez képest egészben fedezni; ugyanazért:
2. Mindenek előtt felkérendő, helyesebben mondvá, megkérdendő a magas kormány, jelesen a miniszterelnök és pénzügyminiszter úr ó excellenciájok, nem lenne-e ellenőkre, ha a Bukovinából bevándorlók szándékát egy alakuló társulat istápolná és hazafias adományok útján szerzendő pénzzel ezeknek uti költségeit fedezné. — Ezek voltak a leg-első, mondhatnám érdemleges határozatok, megállapodások.
Megkérdéztük Nagy György kormánybiztos urat is az iránt, hány bukovinai magyar családnak lenne letelepítési helye az ármentesített téren, és hány egyennek tudna munkát adni a töl-tések körül; mire ő azt válaszolta, hogy: 300 család számára lenne elég

föld és 1000 ember számára munka.
E szerint lévén tájékozva a mérvadó helyekről, bátorkodtunk hazánkfiat felkérni s országszerte felhívni, hogy a beköltözőknek szándékozó, ezuttal 1000 bukovinai magyar számára a szükséges uti költségeit előlegezni vagy ajándék-ban felajánlani méltóztatassanak; — csak 20.000 forint kértünk, mert számításunk szerint egy lélek beszállítása husz forintba mutatkozott; — az adakozások gyorsan beérkeztek, a magyar sajtó buzgón támogatta felszólalásunkat, úgy hogy a 20.000 frt csakhamar meghaladva lön; — ekkor biztuk meg Odescalchy herceget — ki erre készséggel vállalkozott — menne ki Bukovinába és hozná be az ezuttal elhelyezhető 300 családot; ő elment, de:
Bukovinában érkezvén, azt tapasztalta, hogy itt nem 300, hanem 1000, sőt több család készül hazánkba, és hogy e népet visszatartóztatni többé nem lehet, ott hagyni magára pedig lelkiismeretlenség lenne; mert ezen emberek egy része nyári munkájáról, melyben téli kenyérrel megszokta keresni, lemondott, másik része csekély vagyonát már eladta, tehát ottmaradása nincsen, végre a harmadik rész, és pedig a legvagyo-nosabb, hazaszeretettel lelkesítve, saját költségén minden esetre jön, miután há-zát, földjét ott már szinte eladta.
Odescalchy hercegnek ilyen jelen-tését vevén, azonnal siettem miniszterelnök úr ó excellenciájához, elmondván neki a bukovinai izgalmat s ebből reánk származandó nehézségeket, miknek kö-vetkezéseit ő is kellemetleneknek látta ugyan, s ezért igen kért, hatnék oda és irám meg a hercegnek, hogy ha már 300 családnál, illetőleg 1000 léleknél többet kell is behozni, iparkodjék az ott felizgatott embereket kapacitálni arról,

hogy itt jelenleg több ember számára nincsen hely, majd esztendőre megint jöhet 300 család és így lassankint visz-szajöhetnek mind.
En ezt hűségesen megírtam a her-czegnek s kérve kértem őt, ne hozza be mindazokat, kik már útra készültek, biztossítsa őket, hogy jövő évre ismét jöhetnek, de most nincsen hely több mint 300 család számára. A herceg tö-rekvései azonban nem sikerültek, úgy hogy ő kénytelen volt első alkalommal 2000 lelket behozni, kijelentvén, hogy még vagy 1000 beszállítandó lesz ok-vetlen, mert ezeknek ott — mindenek-től megválván — többé nincsen mara-dások; ezt ismét bejelentettük a miniszter-elnök és pénzügyminiszter uraknak, kik úgy nyilatkoztak, hogy: ez baj, de hát ha bejönnek majd mégis csak kell rólok gondoskodni.
Ezek voltak előzményei a bukovinai magyarok beköltözésének, kiknek beszállítására társaságunk vállalkozott, és állít-hatom, hogy feladatát, melyet e tekintetben magának kitűzött, becsületesen meg is oldotta; beszállított 3200 lelket minden szerencsétlenség nélkül és ol-csőbban, mint számítva volt, mert egy lélek, a törvénytelen podgyász beszállítása mellett, circa 18 frtba került.
Ezzel a vállalkozó társaság feladata teljesítve lön, következett a telepítés nagy munkája, de ez már nem a mi, hanem a magas kormány feladata lett; de azért társaságunk — miután 70.000 frtnál több összeggel rendelkezett, és a magyar nemzetnek ezen lelkes készségéből meg kellett győződnie, hogy a külföldön élő véreink visszatelepítését komolyan óhajja, sőt követeli a haza, — ennél fogva társa-ságunk a beszállítás keresztülvitele után nem oszlott szét, hanem a még rendelkezésre álló mintegy 15.000 frtot gon-dosan kezelve, ismét a kormány bele-

TÁRGYA.

Oh mért raboltad el....

(Sophia „Vadrózsa”-ból.)

Oh mért raboltad el szívem;
Miert, oh mért e fájdalom?
A dalt is elvevél vele:
Oh mért raboltad el dalom?
És elraboltál álmaim,
Az édes-keves álmodkat;
S tölem — alig hogy él, — legott
Hozzad repül a gondolat.
Dal, édes álom, gondolat,
Ezek valának mindenem;
Te elvevél s kevés reményt
Alig adál ezért nekem!
S a mit adál, habár kevés,
Belőle mégis sok fakad;
Életfa az, rajt megterem
Dal, édes álom, gondolat.

Bäuerle Ferencz.

Br. Jósika Miklós és Szülőháza.

Volt egy korszak nemzetünk életében, mikor az addig mély álomba merültek látszó (s úgy is volt!) nemzet dermedt tagjai „egy tavaszi életre keltő” fuvallomra kezdettek megmozdulni; kezdett egy egészen új szellem átlengeni hazánk földjén, mindenfelé új vágyak és törekvések csiráit keltve életre társadalmi életünk talajából.
E korszakot újabb történelmünkben az „újra ébredés”, a nemzeti föllángolás arany-kora” név alatt ismerjük. E korszak volt az, a mikor hazánkban is úgy a szellemi, mint az anyagi téren megindult a gyümölcsöző munka, mely hivatva volt nemzetünket a nyugati civilizáció arfolyamába belesodorni; a mikor új szükségek és érdekek, az anyagi és szellemi forgalom folyton nagyobbodó méretei és áramlatai: naponként új meg új eszméket, törekvési célokat szültek; a mikor

mindenki — kibén ész, erő és akarat egye-sülve voltak — osztályrészt igényelt magának abból a közös munkából, a mely hivatva volt hazánkat és népét szabadabbá és boldogabbá tenni.
Oh bizony arany idők voltak azok, mikor a társadalmi élet mezején a kicsinyes érdekharcok nem voltak annyira napi renden, mint jelen korunkban, hanem a hazafiai nagy részlet önzetlen és önfeláldozó lelkek szent sugalma csak szép, nemes és nagy tettekre lelkesítette.
... E korszak (mely nemzeti irodal-munk új életre ébredésének is kora volt!) sok férfiakat mutat fel, kikre most is büszkén emlékezünk vissza.
Egy Kazinczy, Berzsenyi, Kölcsey, Vö-rösmarty, Széchenyi, Petőfi stb. nemzetünk-nek mind megannyi lángszlopai, kiknek fénye átragyog időn s enyészeten.
Ilyen „lángszlopok” volt nemzetünknek ez időben Br. Jósika Miklós is a kire — mint oly férfúra, kinek nevet arany betűkkel írta fel Clío a történelem lapjaira — talán mi tordaiak a legbüszkébbek lehetünk, hisz” hir-neves regényírónkra Tordán derengett az első napsugár, itt születvén 1794-ben ápril 28-án.
„Egyszerű ház hol született,
Hol meglátta a napot,
Hol körülte és felette
Anyagondú viraszagtott.”
Jósika szülőháza a tordai piacozon még jelenleg is fenn áll. Igaz, hogy régi formájából a csiny és elegancia iránt — korlátolt anyagi viszonyainkál fogva is — kevés érde- kel bíró későbbi tulajdonosok kivetkőztették; de maga a ház külső alakja, a czimeres kapu, melyen a felirás: „építette Br. Veseleányi Anna 1743.” sejtnei engedik, hogy e háznak is meg volt „fénykora”, mint annyi másnak városunkban. Mert hajdan sok főúri család (Bethlen, Jósika, Kemény stb.) tartott itt háztartást, hol a fény, pompa nem hiányzott, — s nem hiányzott az az aristokratikus szellem sem, mely a korszakkal ellen- tétbe helyezkedni soha sem akar, de inkább — hallgatva ennek parancsára — a maga munkarejével is oda hatni igyekszik, hogy a

társadalom egy lépéssel mindig előre haladjon. És ez jól is van így; hisz aristocratiánknál van meg kiváltkép az erő, melylyel a haladás útjában levő akadályok legkönnyebben elhárít-hatók, — s ha valamely eszmet pártfogásuk alá vesznek — náluk levén a hatalom is — bizonyára ők tehetnek legtöbbet az eszmének realizálása tekintetben.
A 30-as években, mikor a társadalmak bel életében egy szabadabb szellem kezdett uralomra jutni, mely városunkban is fölen-gesztelte az addig szibbadt munkaeöröket: vajjon — hogy csak egy példával éljek — kinek a kezdeményezésére létesült az akkori időkben szintén cultur missio teljesítésére hivatott „tordai casinó”? egy főúrnak (Br. Kemény Józsefnek) a kezdeményezésére, ki első mun-kás volt mindig a társadalmi reformok terén.
Lassan, lassan azonban főúraink mind-nyáján eltávoztak Tordáról, hátra hagyva egyedül lakóházaikat, emlékeztetésül a későbbi nemzedéknek, hogy Tordának is meg volt egykor a maga aristocratiája.
— Br. Jósika Miklós szülői: br. Jósika Miklós és neje gr. Lázár Eleonora kevés ideig laktak Tordán; innen nem sokára Bilakra költöztek, hol 1799-ben a jó anya és jó feleség elhalván, öt árva gyermek maradt hátra: két leány (Róza és Zsuzsa) és 3 fiú (Samu, Imre és Miklós).
Bilakon, és anyja halála után Fenesen élte át irónk fiatal gyermekéveit.
Alig hogy az ifjú lélek kezdette magasra törő szárnyait kibontani, irónkat a katoná-pályára iránti szerete, katonává tette s mint ilyen részt vett a francia forradalom idejében több csatákban, s hogy nem egyszer kitün-tette magát felelmet a legnagyobb veszély idején sem ismerő irónk, bizonyítja az, hogy alig volt 19 éves s már 1814-ben Veroná-ban kapitányi rangra érdemesítettelt.
Igaz hogy a katonaság nem kis mérvben akadályozta Jósikát, hogy irói tehetsége ön-tudatára ébredjen, de végre is a küzdelmes élet annyi különböző pházisain keresztül ment s a tapasztalatokkal bíró férfiú irói tehetségének felszínre kellett törnie, mint a forrásnak a szikla kökébeléből.

1834-ben kezdette meg irói pályáját, a melyen aztán annyi babérokot szerzett magá-nak s az által hirt és dicsőséget nemzet- nek; — ebből a hirtől és dicsőségből pedig egy kis fényugár bizonyára megilleti szüle-tési helyét: Tordát is.
S ha áll az (a mi kétségtelen), hogy a haza szolgálatában érdemeket szerzett fer-fiakra való emlékezés csak oly nemzet fiainak lehet erénye, mely nemzet a szép, jó és nemes eszmék iránt hevülni, s a hazafias erényekben tündöklő ósok példáin lelkesedni tud: akkor — anélkül, hogy az öndicsékvés vádja illethetne minket — el kell ismernünk, hogy nemzetünk jobbainak emléke a magyar előtt mindig szent kegyelet tárgya volt nagy-jaink sirhalmaik a kegyelet emlék oszlopokkal jelölvén meg.
Ezért van az, hogy nem tartjuk elégnak az emlékezés folytonossága biztosítására az érdemesnek saját maga által műveiben emelt oszlopot, hanem ércbe vagy kőbe is szereti neveiket bele vésní a halás utókör.
Egy Deák Ferencz, Eötvös, Petőfi stb. szobor látása mindig lelkesítőleg hat az érdemek iránt fogékony unokákra! Innen van, hogy hirneves férfiak lakhelyeit emléktáblával szereltük megjelölni: mert az ily emléktáblák mindig a legpraegnansabb bizonyítékai annak, hogy a nemzet megérdemelte nagy vezérférfiát! Az ily emlékoszlopoknak, emléktábláknak ha egyéb haszna sem volna, minthogy folytono-san emlékeztessék az unokákat nagyjakra — már ez is eléggé indokolná azoknak lét-rejöttét, — nem emlíve egy másik hatását, hogy igen sokszor „oda jár fűtözni az unokák lelke.”
Csak dicsérni és helyeselni tudjuk tehát a mozgalmat, mely városunkban is megindult a végeit, hogy a Jósika-ház emléktáblával láttassék el. E tény által Torda város lezsebb-jelét fogja adni dicső szülőltje iránti kegyele-tes érzetnek.
A jelzett célra a gyűjtés már folyama-tban van, s reméljük, hogy az emléktábla le-leplezése nem fog sokáig késni. Ugy legyen!

SZ.
ok és ke-
gyre gaz-
kben
és leg-
delkezése
17-3.1)
SZER-
Eladás
EG:
z,
cza
68-12.7)
A gráci 1880 évi országos kiállításán először ismertetett ötvözetet nyert.

egyvezésevelyállandó társasággá alakult, mely a a közvélemény helyeslésével találkozik, a további betelepítések nagy művét jövőre is segíelni óhajtja.

Hogy a telepítés keresztülvitele nehézségekkel fog járni, azt mindenki tudta, hogy ezen nehézségekhez alkalommal, midőn 300 család helyett 1000 család költözött be, sokkal nagyobbak, mintha csak a kitűzött szám érkezett volna be, az is igen természetes; de ezért a fent elmondottak után méltányosan, se a társaságot, se a kormányt, se a kormánybiztos okozni nem lehet; a társaságot nem, mert ez nem kezdte meg működését előbb, mint csak akkor, midőn a kormány helyesléséről biztosítva lett; nem a kormányt mert az egész készséggel istápolta a hazafias vállalatot; nem a kormánybiztos, mert ez világosan kijelentette, hogy csak 300 család számára van letelepülési hely és ezer ember számára lesz munka, de hát több jött! jött 1000 család és kerek szám 3200 lélek és ez okozza a bajt, mert ezer család számára nincsen elég föld, ennyit letelepíteni Pancsova vidékén legálább ma nem lehet! — Feszegessük-e ki az oka, hogy több család jött be, mint a mennyinek befogadására késznek nyilatkozott a kormánybiztos? Keressük-e azt, kit ezért felelősségre kelljen vonni? Nem hiszem, hogy ha e kérdést a fent elmondottak után bár kinek is feltenném, igennel válaszolna, és felelősségre kívánna vonatni p. o. Odescalchy herceget, miért nem hagyta ott elveszni vagy koldulni azokat, kik felbuzdíva vissza küldték a moldvai foglalat, vagy eladták holmiokat és eddigi helyükön nem maradhattak meg, hogy szétszóródva a nagy világban elveszzen egy pár ezer magyar, úgy is nem nagy számu nemzetiségünk kárára! — Annál kevesebb tehetem ezt fel a lelkes, hazafiságról országszerte ismert Torontálmegye közönségéről, még kevesebb annak érdemü alispánjáról, kik mindnyájan már csak azáltal is, hogy ezen ügyben — habár gáncsológ is — beleszólni kötelességüknek tartották, bebizonyították miként az iránt melegen érdeklődnek! Nem, nem! Ők bizonyára velünk együtt azt fogják vallani, mit e tekintetben a miniszterelnök és pénzügyminister urak igaz magyar érzéssel válaszoltak, hogy: „haj biz ez, de ha már bejönnek, fog kelleni róluk gondoskodni okvetlenül!

Nézetem szerint ez most a feladat! És a kormány maga részéről meg is tette a szükséges intézkedéseket, megteszük mi is a mi csekély tehetőségünkkel kikérül, és én, mint társaságunk elnöke, egész bizalommal hivatkozom Nagysádnak hazafiságra, ki bizonyosan ismeri és osztja drága emlékü Deák Ferenczünknek a kiegyezéskor felállított és az ország nagy többsége által elfogadott nagy elvét: „jobbhan szeretem hazámat, mint gyűlölnöm ellenségemet“ — hivatkozom Tallián Bélára, azon somogyi megyei ősrégi családnak nemes ivadékára, mely családnak tagjai százezrek óta hazájoknak és megyéjöknek oly jeles szolgálatokat tettek, kinek én nagyatyját, atyját oly jól ismertem, és nagybátyáival szoros és régi baráti viszonyban élek, és igen, igen kérem őt, istápolja a telepítés ügyét, melynek épen alispáni hatáskörében fogva nagy szolgálatokat tehet; — mert hát van baj, és ez abban áll, hogy az engedelmeesség meg-lazult a bevándorlók között. Torontálmegyének pártoló beavatkozása nagyobb reményeket keltett e népből, mint hogy azokat kielégíteni lehetne, szóval az előbb annyira alázasos szófogadó embereink engedetlenek kezdenek lenni, munkára nem mennek, hanem a raktárból hordatják nejeik által az elemozsínát, míg magok a kunyhóban heverve gyermekeiket tartják ölükhöz; ezen a bajon kell, és pedig mielőbb segíteni, és ki lehetné ezt inkább s nagyobb sikerrel, mint Torontálmegye lelkes, tevékeny alispánja? — Engedje hinem, hogy meg is teend!

Bocsánat a hosszú, talán unalmas levélért; de el kellett mondanom az ügynek menetét azon megyének főtisztviselője előtt, mely legelőször vetette szemünkre, hogy meg nem gondolva indítottunk meg egy művet, mely most ezreket tehet szerencsétlenül.

Csak még egyet: Nagybátyám, néhai Somssich Pongrácz, betelepítette Mike nevű pusztáját; jöttek németek Krajnából és mindenfelől, ezek két évig

földben ásott kunyhókban laktak, míg harmadévre megtudták építeni házaikat; ezen kunyhóféle lakások, csak dombos helyen legyenek, egészségesebbek mint a sárból épült házak első évben szoktak lenni; nem kell ezen vendégeinket elkényeztetni, dolgozzanak és nélkülözzenek, hogy jövőjüket megalapítsák. — Megjegyzendő, hogy Mike most virágzó nagy helység!

Fogadja Nagyságod kiváló tisztelettel párosult üdvözlétem nyilvánítását, melyvel maradok nagytekintetű alispán úrnak

Budapesten, 1883. július 6-án.

alázatos szolgálja:
Somssich Pál.

Tallián Béla Torontálmegye alispánjának válasza.

Nagyméltóságú Somssich Pál, v. bel. titkos tanácsos és országgy. képviselő úrnak, mint az országos csángó-bizottság elnökének!

Budapest, Károly-körút 3.

Kegyelmes úr!

Hivatalos működésben távol levén, csak most vagyok azon helyzetben, hogy Nagyméltóságod nagybecsi soraira válaszolhassak. A bukovinai székelyek visszatelepítési ügyében mindannyiunkat, a kik abba köztvette vagy közvetlenül befolytunk, vérokonaink iránti szeretet, hazafiai érdeklődés és legmagasabb politikai elvek vezérlelték, hálaival és köszönettel kell adoznunk nagyméltóságodnak is azon lelkes buzgalomáért, melyel ezen, ugy nemzetiségi mint közgazdasági szempontból fontos és nagyérdékű ügyet eredményre jutatni igyekezett.

Előttem is mind általánosságban, mind pedig kivételi részleteiben ismeretek a kezdeményezések, melyek székely véreinknek Bukovinából hazánkba leendő letelepítését célozták, s ha netalan a kérdés megoldásának egyes pontozataira nézve eltérők voltak is nézetem, hitemmel és meggyőződésemmel lón, hogy azt többé elejteni az ország reputációjára és becsületének kockázatala nélkül nem lehet és nem szabad, de épen ezért másrészt kötelességemnek is tartottam tartozkodás nélkül reá mutatni azon hiányokra, melyeket a helyszínen tapasztaltam és ama iránytű óva inteni a hivatott faktorokat, melybe egyesek által az oly lelkesedéssel megindított mozgalom terellett, nehogy a kérdés szerencsés megoldása veszélyeztesse.

Egyedül óhajom volt, hogy a telepítés nagy feladatának keresztülvételét a kormány eszközölje és vigye át halasztás nélkül a társadalmi tőről a hivatalosra, hogy az megteremtven, nyugodt habellal, de a mellett buzgó odaadással is szegődhessem azon munkások közé, a kik a mielőbbi sikeres célhoz jutást segítendik.

Nagyon köszönöm nagyméltóságodnak, hogy a társaság feladatát és célját, melyről általánosságban már korábban is kellő tudomással bírtam, szíves volt velem még tüzetesebben megismertetni. Még biztosabban győződtem meg ebből, hogy a társaság csakis ki-kerülhetlen kényszernek engedve, volt kénytelen a tervbe vett célon túl menni, halalmában nem állván már ekkor ennek consequentiáit is viselhetni, és im ez is igazolja abbéli hangoztatott kívánságom jogosságát, hogy a kérdéses telepítési ügyet a kormányának és országgyűlésnek kell mielőbb kezébe vennie.

Biztosíthatom nagyméltóságodat, hogy mikor hivatalos megkezdéséhez híven, a székelyek elhelyezési telepén megjelentem, legkevesb' volt intencióm, a Nagy György s az országos központi bizottság eddigi eljárását rossz akarattal bírálni, gyanúsítani vagy megérőni, hanem a hallottak, látottak és találtakhoz képest akként jelenteni, hogy a megbízott vagy megbízandó faktorok a hiányokat könnyebben pótolhassák, a hibákat kiigazíthatassák, s a legkevesb' teendőket mielőbb megkezdhessek és befejezhessek.

Köszönöm nagyméltóságodnak őseimre vonatkozó szíves megemlékezését. Nekem mind kevesebb érdemekkel bíró utódnak sa lesz egyébb törekvésem, mint úgy élni és munkálkodni, hogy azok példájára által sérkentve szeretett hazánk előhaladását, felvirágzását és boldogságát, csekély erőmhöz képest mindenha előmozdíthassam.

A székelyügy is országos ügygyé lón; s mint ilyen bírja egész rokonszenvelem, annak érdekében az illetők biztosan rendelkezhetnek, hivatalos állásom engedte befolyással és oda adó munkássággal anélkül, hogy e tekintetben egyebet követelnék azon elismerésért, melyet a hazafiai kötelesség és emberszeretet követelményeinek pontos teljesítése nyújtának, — azt hogy személyes elfoglaltság és esetleges ellenségeskedési intenciók nem, hanem tisztán és kizárólag a jó ügy sikeres és eredményében biztos megoldásának kívánsága vezérelt, vezetett és fog vezérelni jövőben is. Most nyugodtan nézhetünk e kérdés megoldása elé, mert jó kezébe látván az le, a siker el nem maradhat.

Fogadja nagyméltóságod különös nagyra-ecsülésem legőszintébb kifejezését azon bizottsággal, miszerint feltétlenül vagyok kész híve Nagy-Becskerek, 1883 július 16-án.

Tallián.

Az utak, vasutak és csatornák lejtőinek befásítása.

E kérdéssel nálunk igen kevés ember foglalkozik, pedig úgy hiszem hazánkban is eljött már az ideje annak, hogy a közlekedési eszközök menten szalagszerűen elterülő, eddig többé-kevésbé használatlanul hagyott földterületek értékesítésére is figyelmet fordítsunk. Hisz a vasutak hála közgazdasági állapotaink fejlődésének nálunk is napról-napra sürűbb és sürűbb halozattal vonják be a föld felületét, s így hazánkban is napról-napra növekszik az a terület, mely a forgalom javára a termeléstől elvonatik.

Oly vidékeken, a hol a talaj értéke még csekély, elismerjük, hogy nem nagy fontossággal bír a kérdés, s a befásítás inkább csak a közlekedési vonalak védelme szempontjából lehet sürős. Hazánkban is vannak azonban már vidékek, a hol a termőföldnek minden része művelés alatt áll; ily helyeken tehát már a termelés szempontjából is igazolt az a kérdés, nem volna-e már ideje, hogy a közlekedési utak lejtőjének okzerű értékesítéséről is gondoskodjunk.

A sikeres befásítás a vasutaknak mindenestire új jövedelmi forrást biztosítana. — A lejtők befásítása egyebiránt nem új kérdés, sőt ellenkezőleg a vasuti mérnökök kezdetől fogva nagy súlyt fektettek erre, de figyelemük inkább a talaj megkötésére, mintsem új jövedelmi források nyitására irányult. Csak az újabb időben kísérik e kérdést nagyobb figyelemmel, s több külföldi vasut is irányban már is szép sikert mutathat fel. Az eljárásra nézve, melyet e tekintetben masutt célszerűnek találnak követni, érdekesnek tartjuk Lang stuttgarti vasuti erdész és b. Seckendorf után egyésmást röviden közölni.

Tekintve a befásítás fontosságát a vasut testére, a lejtők befásítását és azok további kezelését már csak célszerűségi szempontból is szakképzett erdészekre kellene bízni. Mert a nem szakértők által eszközölt ültetés nélkül a siker előfeltételeit, mivel a vasuti örök nem értik az erdei fak tenyészését, idegen kertészek pedig csak mellekkeset látnak benne, nem igen gondolnak vele. Ezt a hátrányt a stuttgarti államvaspálya már rég belátta és ezen územ vezetését a vasuti mérnököktől elvéve, erdészekre bízta, kiknek alantass közegei a tenyésztők. (Kulturwärter).

A lejtők beültetésénél a főtökintet a talaj megkötésére fordítandó; a jövedelem másodrangú kérdés. Gyakran a két cél elérése összeegyeztethető, különösen akkor, ha a befásítást egyesítéssel elősegítjük. Legjobb erre luczernát és esparsett használni, hosszú gyökérzetükkel jó talajkötők, azoknál pedig legkitűnőbb takarmánynövényeink. Befásításra és pedig verőfényes meredek, köves lejtőn legcélszerűbb az akácot használni. El nem mállott agyagpálaban vízmosásos helyeken, sőt a mészközetek sekély medvéseiben is úsan nő, de a hideg északos és észak-nyugoti fekvést kerüli. Ha fahozama csekély is, azon tulajdonságánál fogva, hogy az omladékony talaj megköti, felette hasznos.

Mindenzen ültetések évente utánjavítást igényelnek, mert minden övintézkedés daczára, minők pl. hogy a lejtők kövekkel befedjük, azt füvel bevetjük, vagy fűvet és követ együttesen használunk, a csemétét melyen ültetjük, s később visszametszük stb., egyetlen egy záporosó nagy kárt okozhat, és az egész nehé munkát lökre teheti. Ha ellenben az erdő évente javítatik, zárata csakhamar teljes lesz, úgy hogy — a mint Lang megjegyzi — az eső nem oly erővel és nem oly közvetlenül esik a lejtőre, hanem szétosztva és lassan hull le, úgy hogy többé kárt nem okozhat. Hazánkban mindenestire igen nagy kiterjedésben alkalmazható e célra az akác, de sok helyen a tölgy is jó szolgálatot tehet mint cser-erdő, mivel sok vidéken az égbajlat és talaj kitűnően megfelel ezen územ-módnak.

A síkságokon keresztül haladó vasutak mellett előbizonyokat lehetne létesíteni, de mivel ezek sok munkába kerülnek, s azonkivül a talaj termőképessége sem mindenütt egyforma, oly cserjéket kell e célra választani, melyek ez irányban nem lépnek fel nagy igényekkel. E követelménynek tapasztalat szerint legjobban a galagonya felel meg (crataegus oxygantha), kivéve azon esetet, ha hófúvások ellen akarnók a vaspálya testét biztosítani; ekkor luczot és jegenyofenyőt ültethetünk.

Ha a megművelendő talaj jobb minőségű, az árkok és lejtők fűzrel ültetendők be; legtanácsosabb Salix viminalis és Salix vitellina-t használni, mert ezek a fűnövérs iránt nem érzékenyek, és e mellett kőrisfönök durvább árkok készítésére, a paraszok ellenben szőlőkötésre használhatják. Lehet a fűznek finomabb fajjait is tenyészteni, ha erre a hely és a kelendősségi viszonyok alkalmasak. Így jár el pl. a Rudolf koronaherceg vaspálya. A telepítési dugványokkal eszközöltetik, a melyek ismét homlítás újár szaporítottak. Württembergben ez uton igen szép eredményeket értek el; azt mondják ugyónis, hogy a homlítás csaknem mindig megfogamzik, és hajtásai már az első évben hosszuk, a mit a dugványoknál csak a 3-4-ik évben lehet elérni.

A hol a lejtők kiterjedése elég nagy, talaj és fekvés jó és megfelelő, ott a nemes gyümölcsöket illeti az elsőség. És valóban Franciaországban, Badenben és Württembergben a vasutak a gyümölcseladásból igen tekintélyes összegeket vesznek be. A gyümölcsfák telepítésére nézve Lang erdész a következőket mondja: a nemes gyümölcs te-

nyésztése csak védett helyen, nagyobb városok közepében észszerű, mivel ezen fák kitűnő gondozást és sok munkát igényelnek, s a gyümölcs ára ezen munkával nem áll arányban, a fák élettartama pedig rövid. Csontarókat, mivel gyümölcük kevésbé tartós, minél kevesebbet lenyesszunk. A termőhelynek a közép magasságu törzsek legjobban felelnek meg, igen magas törzsek a szelődöntés veszélyének vannak kitéve, törpe fak ellenben ismét lehetetlenné teszik a funyerést. A különböző fajok csoportosan ültetendők, mivel ezen eljárás a felügyeletet és munkát nagymértékben könnyíti.

Az eddig mondottakat összefoglalva, a vasutak lejtőin a befásítás három módját ajánlhatjuk, u. m.: tölgy- és akácerdő telepítését, a fűzesszőnevelést és a gyümölcsfa és kivételesen a szőlőtelepítést. A mi az igen meredek lejtők beültetését illeti, itt természetesen a vasuti forgalom biztonsága képezi az első kelléket. Ezek azon esetek, a mikor a vasut építésénél nagyobb bevágásokat kell létesíteni, vagy midőn a pálya meredek, csuszós, kevéssé beerdősült sziklaldalak mellett halad el. A hol a bevágás lejtője csak engedi a befásítást mindenféle eszközzel létesíteni kell, még annak az árán is, ha a termőföldet megszírolt kell oda hordatni. Az osztrak nyugati vaspálya egy nemezeztetg létesítésére előnyvel használja a taracköz-buzát, mi által a később bekövetkezendő beültetést elősegíti.

Feltele meredek sziklaldalak előtt ez a vasut támfalakat épít, melyeknek megerősítésére a sziklákba ezsett régi sinek szolgál-
nak; a nagyobb repedéseket termőfölddel betölti, és akácczal beülteti. Ezen fannem gyorsan nő, és leveghullása által a humusképzést elősegíti. Az akác védelme alatt később tülevelűek telepíthetnek, ha ez sikerült, az akác egy-két éven át tél beálltával megfaragtatik és lassan ott helyt elhal. A déli vaspálya Pusterthali meredek lejtőin hasonló módon létesített ültetések kitűnően sikerültek.

Ily módon nemcsak a vasutak kopár lejtőit, de az országutak, megyei utak és csatornák környéke is befásítható, miáltal nemcsak az a haszon lesz elérve, hogy a talaj meredek részekben is megkötöttik és hasznosíthatóvá tétetik, hanem a táj külső kelme is emelkedni fog.

HIRHARANG.

*** Városunk és vidékünk környékén** a kánikulai hőség annyiból megváltozott, amennyiben mult hétfőn az esti órákban beállt az eső nagy szelűdühöngéssel, s el is tartott egész másnap estéig. Tegnap és tegnapelőtt a reggeli és esteli órák különösen, a nappaliak pedig meglehetősen hűvösök voltak, ami — sajnaljuk — csalhatatlan jele annak, hogy valahol jég pusztított.

*** A tisztú házasságok** — a hadügyminiszterium által kiadandó új házassági szabályzatok folytán — igen meg lesznek nehezítve. Így például egy hadnagy (vagy menyasszonyának) 30.000 frtot, főhadnagy 24.000 frtot, századosnak 15.000 frtot, őrnagy és alezredesnek 12.000 frtot kell letenni mint nősülési biztosítékot. Ezeddel kezdve a biztosíték elmaradhat. Igen nagy csapás sok leányzivvre ezen hausse a tisztú katióban!

*** Elecsőb szivarok.** A pénzügyminiszter úr egy rendelete folytán — folyó évi július hó 15-étől kezdve — az ugynevezett „Yara“ szivarok, a melyek eddig 7 hrt kostáltak, 4 krért, és az ugynevezett „Elegans“ szivarok, a melyek eddig csupán a dohány különlegességi árudákban tartattak, a fennebbi naptól kezdve mint közönséges lözdei szivar — darabja 5 krért lesz kapható.

*** Öngyilkos csendőrkáplár.** Vas Miklós 27 éves csendőrkáplár, f. hó 17-én Bega-Szent-Györgyön kedves lakásán föbe lőtte magát. A golyó a szájujrege hatott be és a hatsó koponyacsonton jött ki. A halál rögtön beállott. Az öngyilkosság oka ismeretlen, valószínűleg boldogtalan szerelem bírta e végzetes lépésre. A temetés f. hó 16-án nagy részvét között ment vegbe.

*** Erdészeti államvizsgák.** Az 1883. évi erdészeti államvizsgák tárgyában a következő felhívás közöltetik: A folyó évben erdészeti államvizsgát tenni szándékozők figyelemzetnek, hogy a vizsgálati engedélyeirt a fennálló vizsgálati szabályrendelet értelmében beadandó folyamodványukat, a szabályszerűleg szükséges okmányokkal és szakbeli leírással felszerelve legkésőbb folyó évi július hó végéig az erdészeti államvizsga-bizottság elnökéhez, Bedő Albert országos főerdőmesterhez (Budapest, földmívelési miniszterium) bérmentve küldjék be. Az államvizsgák megkezdésének napja a fentebb említett szabályrendelet 2. §-a értelmében fog annak idején közzétételni.

*** Triest és Fiume.** Ez utóbbi kikötővárosnak az előbbinek rovására való emelkedéséről a N. Fr. Presse írja: „Időről időre oly jelenségek merülnek fel, melyek eszünkbe juttatják a triestzi kereskedelem hanyatlását és Fiume emelkedését ez osztrak kikötő rovására. Igen eklatánsul demonstrálják ezt az amerikai petroleum behozatalának viszonyai is. Ausztria-Magyarországot néhány évvel ezelőtt legnagyobb részét az északi tengeren, különösen Bremen át látták el petroleummal, mindaddig, míg a déli vasut megfelelő tariffa-engedelményei következtében a petroleumbehozatal legnagyobb részt a triestzi kikötőn át történt. Újabb időben Fiume e tekintetben Triest fölött magának vitta ki az elsőbbséget. A magyar hitelbank fölött nyitott Fiumében, mely a petroleum üzlettel eredményesen foglalkozik. A magyar államvasutak tarifa

politikájuk talasan tálatani. A sítást élvez Budapest es keletoek fele kedvező s a Budapest petroleum nális kedve ban külön Fiumeban a Csiszlajána részét szint meg egy nallitása Fiume közlebb k leginkább az ják, melyek nézve ez év árúert ugyaz mazsánkit. 1 frt 10 krt terméktől nek, s így 40 kr. méte a jelentéken sül a gyár. új iparvállal legek és pa igyekszik az ket konstata a változást. geri kikötőj

*** A n úgye.** A csakugyan stone-korma csak a kora ez egyezsék harmincz lí számitanak, nem fog szá szelgetése v tikussal, az illető a le pontos becs Szeecz-cseto tárgyalások Gladstone a lasztást fog pedig — sa biztosítva az az egyezmés aloszáz ele megámatató ügyézt, me merik. Az Gladstone, h javaslat rész vetés tárgya ennel fogva létrejött egy napirendre kozo törvény nem fejezett második csá seps, ha ne kívánságait. fanak jelenté set, az angó végre a tá Parisban va Lesseps titá jóval folyta hogy Lesseps ségével var rehatani p

*** A rozsdá** hatós szerne sodásának n ben a néma hatása abbar oly tartósan olajtól külön kausok ne hanem még csönöz. Ha mezre mázó vékony réte egy vékony ságánál fogy ság okozta után a kérg

A mo ság közhire Popov Mlad követelés 56 frt 25 k és jár. iránt területen 1 1-7. sors gyeidélő 1513 forint 3439/b, 35 tettel az 18 beleértve a pov Szimat rintban eze elrendelte. évi szept ezen telekí tandó nyilván alól is elad Árver

politikájukkal és a fumei tengeri hatóság... politikájukkal és a fumei tengeri hatóság...

A második Suez-csatorna ügye. A Lessepszel megkötött egyezmény...

Kaliforniában a legújabb adatok szerint tavaly 16 millió 800 ezer dollár értékű arany...

Tizenegyzek villámoltálva. Sárszeg zalamegyei községben...

A vaskanczellár kutyája. Klio, a történelmi istenasszonya azt beszéli...

A kaucsuk-olaj mint védszer a rozsda ellen. A kaucsuk-olaj oly hatásos...

se lehet repedéseket fölfedezni. Ha a kaucsuk-olajkerget el akarjuk távolítani...

Isten haragja. Tolna, Mész, Agárd és Harcz községek határát e hó 10-én...

Mérgezés harisnya által. Anilinszennel pirosa festett harisnya már többször...

Verébijesztő vénasszony. Lukács Erzsébet lipcsei 70 éves vagyonszó...

Kaliforniában a legújabb adatok szerint tavaly 16 millió 800 ezer dollár értékű arany...

Tizenegyzek villámoltálva. Sárszeg zalamegyei községben...

A vaskanczellár kutyája. Klio, a történelmi istenasszonya azt beszéli...

A kaucsuk-olaj mint védszer a rozsda ellen. A kaucsuk-olaj oly hatásos...

gyógyították. Noha már tizenkét tavaszt látott külső megjelenése még igen elragadó volt...

Medvetörénét. A tömösi szoroban történt július 14-én. Katona Ferencz csik-szent-mihályi székely csendőr őrző...

Időjárás. Hazánkban többnyire nyugati és északias, helyenkint erős szelek mellett...

A csöki lányok közt jóformán nem is megy lányzámba, a ki nem szolgál...

Fürdőnői látogatottsága. A buziási fürdőben július 3-ig 539 állandó és 21 látogató vendég volt...

Közigazgatási bizottság.

Torontálmegyei közigazgatási bizottságának 1883. évi július hó 16-án tartott rendes havi ülésén előadott ügyek tárgysorozata:

- Adóügyek. Nagy-Kikinda községre vonatkozó elemi kár munkalát (1883. évre) földár. — Az iratok a nm. m. kir. pénzügyminis... Török-kanizsai község hason ügye. — Az iratok a nm. m. kir. pénzügyminis... Karlova község hason ügye. — Az iratok a nm. m. kir. pénzügyminis... Szanád község hason ügye. — Az iratok a nm. m. kir. pénzügyminis... Kis-Bikács község hason ügye. — 1005 frt 95 kr. leírásba hozatik. Valkány község hason ügye. — Az összes iratok a nm. m. kir. pénzügyminis... Beodra község hason ügye. — 228 frt 76 kr. leírása elrendeltek. Szaján község hason ügye. — 1754 frt 70 kr. leírása elrendeltek. Tisza-Hegyes község hason ügye. — 131 frt 56 kr. leírása elrendeltek. Neczin Draga szaravollai lakos behajtatlan adó leírása tárgyában. — 38 frt 24 kr. leírása elrendeltek. Frig János ó-telki lakos hason ügye. — 115 frt 98 kr. leírása elrendeltek, s az ügy a nm. m. kir. pénzügyminis... Schaller Luiza helybeli lakos hason ügye. — 17 frt 56 kr. leírása elrendeltek. Novoszele község hason ügye. — 162 frt 22 1/2 kr. leírása elrendeltek. Nagy-Bikács község hason ügye. — 87 frt 50 kr. leírása elrendeltek. Szerb-Klára község hason ügye. — 2638 frt 24 1/2 kr. leírása elrendeltek. Topolya község hason ügye. — 151 frt 98 1/2 kr. leírása elrendeltek. A pénzügyminis... Csolits Tosa szerb-bócai lakos ellen vezetett adógi végrehajtás beszüntetése tárgyában. — A dologi végrehajtás beszüntetni rendeltetik. Klopfer Jakab csöki lakos III. oszt. kereseti adó elleni felelőse tárgyában. — Adófelügyelő jelentése tudomásul vétetik. Az antalfalvai egyházi és iskolai alapnak kérvénye kamat jövedelmének adómentesítése iránt. — Adófelügyelőnek további eljárás végett kiadatik. Kir. adófelügyelői hiv. szakjelentése. — Tudomásul vétetik. Kir. adófelügyelői 1883. I. felévi jelentése. — Tudomásul vétetik, s másolatban a nm. m. kir. pénzügyminis... (Folyt. köv.)

IRODALOM és MŰVESZET.

A „Képes Családi Lapok“ 41-ik száma a következő tartalommal jelent meg: „Eljegyzés után“; elbeszélés, írta Prem József. (Folyt. köv.) — „Tikkolt gazdaság“; költemény, írta Szomor Károly. — „Csulla bég“; beszély, írta Pataky Géza. — „Tündérország“; álomkép (vége), írta Buday Etel. — „Cornelia kisasszony“; „Miguel de Cervantes-Saavedra“, a „Don Quixote“ hírneves írójának „Novellas exemplares“ című gyűjteményéből. Spanyol eredetiből fordította: M. G. asszony. — „Heti tárcza“; (Füzdő-szezon) írta — y. — „A talált leány“; elbeszélés (vége), írta Bertalan Jolán. — „Temetőbe miért vigyom?“ költemény, írta Istvánffy Gyula. — Képmagyarázat. — Mindenféle. Képeink: A reggeli ima. — Meglepetés. — A varsói színház legéese. Melléklet: A „Valeria“ című regény 17—32 oldala. A borítékon: Heti naptár. — Sakk-talány. — Szám-talány. — Szám-rejtély. — Szótag-talány. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — Feleletek. — A kis lottó húzásai. — Hirdetések. Előfizethetni: Mehner Vilmosnál, Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8 sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

H I R D E T É S E K.

2871. sz. tlkvi 1883. (222—1.1) Árverési hirdményi kivonat. A módosi kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság...

3552. sz. ki. 1883. Pályázat. (201—3.3) Lemondás folytán üresedésbe jött tarrasi községi irnoki állomásnak betöltésére a pályázat ennel nyitattik...

2047. sz. kig. 1883. Pályázat. (219—3.1) Szaravolla községben megüresedett s évi 400 forint fizetés, 60 frt utiatalány, 60 p. m. természetben kiszolgáltató buza vagy ennek folyó értéke, egy 800 []-olnyi pótkertnek haszonélvezete, szabad lakás és magánmunkalátokért szabályrendeletileg megállapított díjak és illetek...

Geortyánffy István, szolgabíró. Nikolits Bogdán, szolgabíró.

5645. sz. ki. 1883. **Hirdetmény.** (226—1.1)

A fegyver és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t. cz. folyó évi július hó 1-ső napján lépett életbe. A törvény intézkedéséhez képest felhívatom tehát mindazok, kik vadászati jegyet szerezni nem kívánnak ugyan, de adóköteles fegyverek birtokában vannak, továbbá azok, kik adómentes fegyverek tulajdonosai, hogy erről szóló, a törvényes határozmányoknak megfelelő bejelentéseiket az ez évben kivételesen kiterjesztett határidőben f. évi július hó 31-ikig, és pedig az adóköteles fegyverekre vonatkozókat a városi alszámvevői hivatalnál s az adómentes fegyverekre vonatkozókat a városi pénztári hivatalnál okvetlenül nyújtsák be.

Azok pedig, kik vadászati jegyeket kívánnak szerezni, erre vonatkozó bejelentéseiket ugyancsak folyó évi július hó 31-ig a helybeli m. kir. adóhivatalnál mutassák be, előbb azokat azonban alulírt polgármester által láttamoztassák.

Kelt N.-Beeskereken, 1883. július 17-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

126. számhoz kgy. **Hirdetmény.** (220—3.1)

Az 1871. évi XVIII. t. cz. 103. és következő §§-ának intézkedéseire képest ezennel közhírré tetetik, miszerint N.-Beeskerek városának képviselő testülete, a f. évi július hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésében 126. sz. a. hozott határozatával elhatározta, hogy a magyar kir. kinestártól bérbé vett helybeli színházi épületnek átalakítására szükségesnek kellek fedezése céljából egy 25000 frinyi kölcsönt felveendő; a mi azzal tételik közhírré, hogy a fenti számú határozat csak a folyó évi július hó 8-ától számítandó 30 nap múlva fog jóváhagyás végett Torontálmegye törvényhatósági bizottságához felterjesztetni s hogy az ezen határozat ellen netán érvényesítendő felfolyomódványok, a fenti határidőn belül a városi tanácsnál nyújthatók be.

Az ide vonatkozó határozat, valamint az ez ügyre vonatkozó összes iratok a városi tanácsnál mindenki által megtekinthetők.

N.-Beeskereken, 1883. évi július hó 13-án.

Kulifay Lajos,
polgármester.

3244. sz. ki. 1883. **Pályázat.** (205—3.3)

Franzföld községben az orvosi állomás megüresedvén, ezen állomásnak választás útján betöltésére a határidő f. évi augusztus hó 2-ik napjának délelőtti 10 órára Franzföld községhezazal ezennel kitézetik.

Ezen állomással következő járulékok vannak összekötve: Évi fizetés 750 frt, szabad lakás, nappali látogatásért 20 kr., éjjeliért 40 kr., a husszemléseztért, — mely szintén a megválasztandó orvos teendője leendő, — a megyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Köteles leendő a megválasztott községi orvos a halottkémi, továbbá mindazon orvosi teendőket, melyek törvényen alapulnak, felsőbb rendeltre díj nélkül elvégezni.

Felhívatom mindazon orvos tudorok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy kérvényeiket legalább három nappal a választást megelőzőleg alólírottak küldjék be, — megjegyzetlik, hogy Franzföld községe 3600 német ajku lakossal bír, kik az orvosi segélyt igénybe szokták venni. Pancsován, 1883. június hó 27-én.

Szolgabíró akadályozva:

Augusztin Miklós,
s. szolgabíró.

4100. sz. kig. 1883. **Pályázat.** (224—3.1)

Dolova községben az orvosi állomás leköszönés folytán megüresedvén, ezen állomás betöltése végett a pályázat ezennel kiíratik, a választás f. évi augusztus hó 7-ik napjának, reggeli 10 órára, Dolova községhezazal kitézetik.

Az állomással egybekötött járandóságok következők: Fizetés 500 frt, szabad lakás, 4 hold földnek ingyenes használatára, 20 kr. nappali és 30 kr. éjjeli látogatási díj.

Köteleztetik a megválasztott orvos a szegényeket ingyen gyógykezeltetni, továbbá míg a községben gyógyszer-tár nem nyitattik, kézi gyógyszer-tárt tartani.

Felhívatom mindazon orvostudorok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy kérvényeiket legalább 3 nappal alólírtak mutassák be.

A megválasztandó orvos állomását f. évi október hó 1-én köteleztetik elfoglalni. Pancsován, 1883. évi július hó 2-án.

Radoszavlyevic,
szolgabíró.

Hirdetmény. (221—1.1)

Melyszerint az érdekeltek a f. évi augusztus hó 5-én, délután 5 órakor, a német-czernyai iskola termében tartandó

alakuló közgyűlésére

a „Német-szerb-czernyai hitelszövetkezet“-nek ezennel meghívatomnak.

Tárgyak:

1. Az alapszabályok megvitatása és megállapítása.
 2. 3 felügyelő tanácsagnak választása.
 3. Az igazgatótanácsnak választása, és pedig:
 - a) 1 igazgató és 1 aligazgató;
 - b) 6 rendes és 3 póthivatali tag.
- N.-Czernyan, 1883. évi július 12-én.

A választmány.

Cséplőgépek.

A legkedveltebb gőzcséplőkészleteket a m. állami gyárból, valamint a legkiválóbb járgányos cséplőgépeket, hordozható hűtőszekrények, szénajutók stb. mezőgazdasági gépeket készletben tart

Solymos Manó,

gépárterében
Temesvár, Józsefváros, a Hanyadhid közelében.

(155—10.10)

Hirdetmény. (223—2.1)

A „nagy-beeskereki önk. tüzoltó egyesület“ részéről ezennel közhírré tételik, miszerint a megye tulajdonát képezett és az egyesület kezelésére bízott, jelenleg azonban az egyesület kizárólagos tulajdonát képező, régebbi szerkezetű ugyan, de hasznavehető tüzfecskendő a raktári helyiségek szűk volta miatt olcsón eladatni fog.

Felhívatom ennél fogva az összes megyebeli községek előjárói, kik ezen fecskendőt megvenni óhajtnak, miszerint ebbeli szándékukat az egyesület elnökségénél bejelentessék.

Az eladandó fecskendő az egyesületi raktárban mindenkor megtekinthető.

Kelt N.-Beeskereken, 1883. évi július hó 10-én.

Schneider József, egyleti titkár.
Kulifay Lajos, egyleti elnök.

1985. sz. k. 1883. **Pályázat.** (214—3.2)

Czappán József, ernesztházi községi jegyzőnek nyugdíjaztatása folytán az ernesztházi községi jegyzői állomáshoz betöltésére ezennel pályázat hirdettetik azzal, hogy a választás f. é. július hó 24-én, reggeli 10 órakor, fog Ernésztháza községhezazal megtartatni.

A fizetés a következő:

Közpénzben 260 frt.
Utálgatvány 70 frt.
Közszolgálati fizetés 100 frt.

Továbbá 50 p. m. tisztán rostált búza, 4 öl kemény tűzifa, 4 öl nyomtatott szalma, szabad lakás és 400 ölnyi házikert használatára és végre a magán munkásokért a községi szabályrendeletben megállapított munkadíjak.

Felhívatom mindazok, kik pályázni óhajtnak, hogy a kéllően felszerelt folyamódványt, melyben a jegyzői szigorlat tetételeit igazolják és a magyar és német nyelvek irásban és szóval bírják, f. évi július hó 24-ig alólírtokhoz benyújtsák.

Kelt N.-Beeskereken, 1883. évi július hó 6-án.

Bakalovich Ágoston,
szolgabíró.

Üzlet megnyitás.

Alólírottak van szerencséje a t. cz. közönségnek becses tudomására hozni, hogy ő a bold. **Meckl János**-féle **nyereg-üzletet**

átvette és azt saját nevével tovább vezetendi.

Elvállal továbbá minden e szakmába eső dolgokat és azon fog lenni, hogy a t. cz. közönséget pontos és lehető legelőcsőbb kiszolgálal által kielégítse.

Szíves megrendelésekert esedezik alázattal

Wälder János,
nyerges mester.

A műhely a boldogult **Meckl János**-féle házban létezik. (204—3.2)

Egy utczai lakás,

III. kerület, Jenő herczegutca 677/S. szám.

5 szoba, előszoba, konyha, éléskamra, faszín, közös padlás és pincze. 1883. é. augusztus hó 1-től bérbé adandó. Bővebbet a tulajdonosnál, Amend Rudolf fűszer- és festekkereskedésénél. (216—3.2)

Üzleti tudósítás.

Alázattal alólírott ezennel tudomásra hozza, hogy ő az elhunyt atyja után átvett

puskaműves-üzletet

egy új, ügyes művezetével Bécsből, aki különösen a **Le-faucheux- és Chassepot-fegyverek**, valamint a **varrógépek és technikus szerszámok** kijavításában jár-tas — ellatta.

És minekutána ő ezt a n. ó. közönség becses tudomására hozza, ajánlja magát számos megrendeléseknek és kezkesedik solid munka, olcsó és gyors szolgálalért.

Alázattal

Roll Mária.

Lakik Kellner-féle házban, Zápolya-utca, néhai Karátsonyi-féle ház mellett, a zardai iskola közelében. (225—3.1)

HERZ ÁRMİN

Budapest, V. Béla-utca 2. sz.

Újultam a magos Uraságoknak, földművelőknek és kereskedőknek az aradás, valamint minden idejére gazdagon felszerelt raktáromat

disznózsír és szalonna neműekben

melyeknek: pörkölt- és fehér tábla-szalonna, paprikás- és kenyér-szalonna.

Megrendelésekert legjutányosabb napi árakon és legpontosabbban végzek; árgjegyzekkel szivesen rendelkezésére állók. (217—3.2)

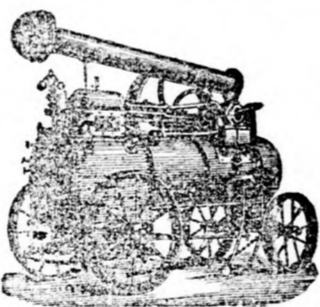
Budapest, 1883. ápril hó.

FRIDRICH N.,

az **Alter és Kiss** cég eddigi első szabófőnöke.

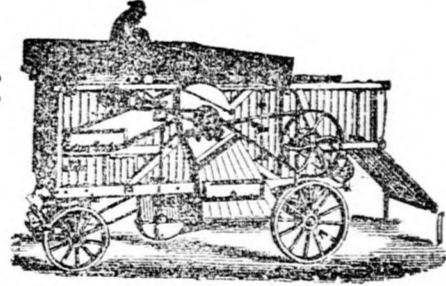
Megerkezvén dívat-tanulmányozási és bevásárlási utazásomból, kérem a mélyen tisztelt hölgyeket, hogy engemet nagybecsűlt kegyükkel és megbízásaikkal szerencséseltemi sziveskedjenek, miután törekedni fogok, a legelőcsőbb árak mellett is, a legjobb francia dívatlapok és minták szerint dolgozni. Különösen kérem a mélyen tisztelt hölgyvilágot, méltóztassék tekintetbe venni, hogy én mindent személyesen előállított, és első kézből beszerzek, ennél fogva legelőcsőbb árakon szolgálni képes vagyok. — Tizenkét év óta mint első főnöke az „Alter és Kiss“ cégnek, ennek legvirágzóbb korszakában: az én ruhakészítményem és lovagló-öltönyeim ezen üzletnek a bécsi világkiállításánál, ugyszint a székesfehérvári országos kiállításban is a jutaloméremet nyerték. — Egyuttal értesítem a nagyra tisztelt hölgyvilágot, hogy én már megvett szöveteket is készítesre elfogadok, és ha kivánsatnék, bármily ruhát vagy öltönyt hat óra alatti teljes elkészítésre is elvállalok.

Folyó évi május 1-je óta: Váci utca 9. sz. alatti műterem „a kék csillaghoz“ címzett bolti helyiség fölött. (173—6.6)



Kellner Ferencz

valamennyi gazdasági gépek, különösen: gőzcséplőgépek, járgányok, trieurök, rosták stb.



GYÁRI RAKTÁRA

a t. gazdaközönségnek legmelegebben ajánlatik.

A jótállási kötelezettség, minden gép kiváló s tartós szerkezeteert s kiváló munkaképességeert szivesen elvállaltatik. Eladás gyári árak és könnyű fizetési feltételek mellett.

GÉPRAKTÁR:

temesvári ut

Nagy-Beeskereken.



ÜZLETHELYISÉG:

„Az arany vakaróhoz“,
Hungady- (fő-) utca
Nagy-Beeskereken.

(168—12.8)

KADELSBURGER L.

első nagy-beeskereki váltó- és bizományi üzlete

ezennel tisztelettel tudomására hozza a t. cz. közönségnek, miszerint a legelső és legnagyobb pénzintézetekkel összeköttetésbe lépett, és ennek folytán azon kellemes helyzetbe jutott, kölcsönöket házakra 6³/₄% kamat és tőketörlesztés, nemkülönbön olyanokat földekre még olcsóbb kamallal mellett

közvetíteni és a leggyorsabban keresztülvezetni. — A közvetítési díj a legelőcsöbben számitatik és felvilágosítások minden időben készségesen adatnak.

Nagy-Beeskereken, 1882. ápril 7-én.

(12—8)